

er Veier, som ikke vil blive hos ham. Den anden kan jo undraage sig Pligten til at blive der, men det er for stor Beføstning for Gieren at trække ham tilbage igjen, det vilde være til Skade for Eiendommen, saa at der maa være en Berettigelse for Veieren til at kunne fraslytte med $\frac{1}{2}$ Mars Opfigelse. Men jeg kommer nu til Vndringsforslaget Nr. 5. Det er ganske rigtigt, at der bør være en nærmere Bestemmelse om, hvad der forstås ved jordløse Huse. Den ærede Forslagsstiller har sat „Huse, hvortil der ikke hører over 1 Etp. Land“, men jeg er enig med den sidste ærede Taler i, at det er for lidt, naar det skal være en almindelig Definition paa jordløse Huse. Man maa have en Definition for, hvilke Huse Lovforslaget skal gjælde, og det maa efter min Mening være de Huse, som maa siges at være unddraagne den tidligere Fæstetvang, hvorimod det ikke kan være Meningen, at lægge Agerbruget saa store Hindringer i Veien, som dem, der ville resultere af dette Vndringsforslag. Naar en Gaardmand bygger et Hus og lægger Jord til for at beholde og støtte en Mand, der f. Ex. har været Staldkarl hos ham og nu vil gifte sig, naar han siger til ham: Bliv her, jeg bygger et Hus og lægger saamegen Jord til, at du kan holde en Ko derpaa, og du kan blive ved at være Staldkarl hos mig, og naar de saa en smuk Dag blive uens, eller der kommer andre Ting i Veien, skal Gaardmanden saa være bunden til at beholde Manden i denne specielle Stilling paa sin Gaard? Det er ikke rigtigt. Rundt omkring paa større Eiendomme har man jo opført en Masse Bygninger netop til Brug og til Vettelse for gifte Arbeidere, og det kan dog ikke være Meningen, at fordi man opfører et Hus til Fordel for en Mand, at man saa skal være gift sammen i 12 Aar mindst, saaledes at man ikke kan blive skilt. Jeg mener derfor, at der maa gjøres Undtagelser. Ellers vil Følgen af Vndringsforslaget blive, at der ikke maa gjøres Noget for at skaffe Folk Leiligheder, hvor de kunne bo som gifte, og endvidere vil deraf resultere, at ved mange Eiendomme vil Mængden af disse Huse blive nedrevne. (Her g rækker her Taleren Vndringsforslagene). Ja, jeg har læst det, men jeg kan ikke se, at man ved Vndringsforslagets Nr. 5 kommer ud over det Tilfælde, jeg har nævnt. Efter dette ville Lovens Bestemmelser ikke finde Anvendelse paa Huse, hvortil der ikke hører over 1 Etp. Land. Byggepladsen iberegnet, naar Huset er bygget af Grundeieren og vedligeholdes af samme. Jeg maa da ikke lægge 3 Tønder Land til et Hus og sige til en Mand: Der kan du bo og holde en Ko.

Jeg mener derfor, at der maa drages en Grændse mellem de Huse, der tidligere vare Fæstetvang undergivne, og dem, som bygges for gifte Arbeideres Skyld. I sidste Tilfælde maa det staa frit for at lægge saa megen Jord til, som man vil. — I det Hele sympatiserer jeg med Lovforslaget og haaber, at der kan komme Noget ud deraf, og at Vndringer, som ærede Medlemmer ville anerkjende for nødvendige, endnu kunne komme ind ved 3die Behandling.

Dan: Jeg skal ikke komme ind paa Enkeltheder, som forekomme mig at være udførligt behandlede, men jeg skal blot gjøre et Par Bemærkninger ved dette Lovforslag, og min første Bemærkning er da den, at jeg tror, at dette Lovforslag er af større Betydning, end maatte Mange synes. Dette siger jeg nærmest henvendt til en vis Side af Salen; thi for en vis Side af Salen tror jeg ikke, at den er nødvendig. Men jeg vil meget haabe og ønske, at den Side, som jeg saaledes har sigtet til, virkelig vil have deres Opmærksomhed henvendt et Øieblik paa, hvad jeg vil sige. Jeg mener, at Sagen har ikke ringe Betydning; thi det Forhold, som her foreligger, vedrører en ikke ringe Del af vore Medborgere her i Landet. Her findes i Landet efter den nyeste Statistik 185,589 Husmænd; heraf ere 152,849 Giere af Huse og 32,740 Fæstere og Veiere. Det er denne Del af ærede Medborgere, som Sagen dreier sig om, og derfor tror jeg ikke, at man kan betragte den som nogen ganske ringe Sag. Det ærede Medlem for Præstø Amts 3die Valgtreds (Veth) beklagede, at man havde frasalbet Arabet om Fæsteforholdet. Det beklager jeg for Resten ogsaa, men jeg tror paa den anden Side, at dersom man blot kunde faae dette Lovforslag gennemført i den Stikelse, hvori det nu foreligger, ville Mange have Grund til at være tilfredse. Jeg vil tillade mig at fremhæve et Par Betragtninger med Hensyn til disse Medborgere, som der her er Tale om. Disse Husmænd, disse Leiehusmænd ere stillede under særlig ubelidige Vilkaar i Sammenligning med andre Medborgere; thi for det Første paahviler der dem jo i den Tid, Fæste- eller Leieforholdet bestaar, et Slags Stavnsskaand, idet de nemlig ere bundne i den Tid, Kontrakten omfatter. I den Tid kunne de ikke saa let eller saa bekvemt som andre Medborgere, der høre til, hvad man kalder for Smaakaarsfolk, Folk af Arbeidsklassen, forandre deres Stilling, naar de iøvrigt have Udvei til at kunne faae en bedre Stilling eller bedre Arbeide. De kunne ikke saa let rejse til Amerika eller komme ind i andre